

BESTRIJDINGSPLAN HOOGWATER gemeente Gorinchem

Totstandkoming

Het Bestrijdingsplan Hoogwater Gemeente Gorinchem is opgesteld door de gemeente Gorinchem. Dit document is samengesteld door medewerkers uit het team Stadsbeheer, team Buitendienst, Rivier, team Veiligheid & Toezicht en het Waterschap Rivierenland.

Beheer

Het beheer, borging en actualisatie van dit document is belegd bij het team Veiligheid & Toezicht van de gemeente Gorinchem. De Adviseur Risicobeheersing en Bevolkingszorg is verantwoordelijk voor de actualisatie. Het document 'Bestrijdingsplan Hoogwater gemeente Gorinchem' wordt minimaal éénmaal per twee jaar geactualiseerd.

Versiebeheer

Versie	Actief	Bewerking
1	12-06-2024	M. Droogendijk

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Algemene informatie	4
2.1. Ambtelijke werkgroep hoogwater	4
2.2. Buitendijks gebied	4
2.3. Verantwoordelijkheden en rollen	4
2.3.1. Het Rijk	4
2.3.2. De Provincie	4
2.3.3. De Gemeente	4
2.3.4. Het Waterschap	5
2.3.5. De Veiligheidsregio	5
2.3.6. De gebruiker/eigenaar	5
2.4. Meetpunten	5
2.5. Zandzakken	5
2.6. De Linge	6
2.7. Gerelateerde planvorming	6
2.8. Opschaling	6
2.9. Contactenlijst	6
3. Hoog water Boven-Merwede	7
3.1. Aandachtspunten en maatregelen tot 2 meter boven NAP	7
3.2. Aandachtspunten en maatregelen 2 tot 2,5 meter boven NAP	8
3.3. Aandachtspunten en maatregelen 2,5 tot 3 meter boven NAP	9
3.4. Aandachtspunten en maatregelen 3 tot 3,5 meter boven NAP.	10
3.5. Aandachtspunten en maatregelen bij 3,5 tot 4 meter boven NAP	11
3.6. Aandachtspunten en maatregelen bij meer dan 4 meter boven NAP	12
3.7. Afbouw maatregelen	13
4. Hoog water in de Linge	14
4.1. Wateraanvoer van de Linge	14
4.2. Waterafvoer van de Linge	14
4.3. Berging van water	14
4.4. Deïnductie van water na een dijkdoorbraak dijkkring 43	14
4.5. Aandachtspunten en maatregelen Linge.	15
5. Q&A Hoogwater KCC	16
6. Bijlagen	17

1. Inleiding

De gemeente Gorinchem ligt in waterrijk gebied waar de rivier de Linge uitmondt in de rivier De Merwede. In het verleden was Gorinchem al bekend met water. De stad Gorinchem¹ maakt als vestingstad deel uit van De Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een belangrijke verdedigingslinie uit de Nederlandse geschiedenis. De waterlinie beschermde een groot deel van Holland door stukken land voor vijanden uit het oosten onder water te zetten. Vanaf de vele forten langs de linie konden Nederlandse soldaten de concurrentie onder vuur nemen. De linie is 85 kilometer lang en telt maar liefst 45 forten, zes vestingen en twee kastelen. Onder meer Fort bij Asperen, Fort Bakkerskil, Fort Vuren, GeoFort, Slot Loevestein en de vestingsteden Gorinchem en Woudrichem maken er deel van uit. Met de vestingmuren werd niet alleen de vijand tegengehouden, maar ook het water. Door de aanleg van dijken werd later ook het land buiten de vestingmuren beschermt tegen het water, waardoor mensen er veilig kunnen wonen, werken en recreëren.

Gorinchem ligt in de Alblasserwaard. Dijkkring 16 is de dijkkring voor de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden de primaire waterkering. Gorinchem heeft daarin een unieke positie. Gorinchem-Oost ligt buiten de Dijkkring 16, maar heeft dijkkring 43 als primaire waterkering. Beide dijkkringen worden beheerd door het Waterschap Rivierenland. Gorinchem ligt binnendijks en dat betekent dat de inwoners, ondernemers en infrastructuur beschermd wordt door de dijken die aan wettelijke normen moeten voldoen. Een klein deel van de gemeente ligt buitendijks. Dit is voornamelijk recreatiegebied en enkele woningen/ bedrijven. Wonen in buitendijks gebied betekent dat de gebruiker/eigenaar zelf verantwoordelijk is voor preventieve maatregelen en dat waterschade voor eigen risico is.

Dijkkring 43 rondom Gorinchem-Oost is de afgelopen jaren versterkt. Daarmee voldoet de dijkkring aan de wettelijke normen die gesteld zijn voor primaire waterkeringen. Gorinchem ligt in de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid. De regio kent verschillende oorzaken van hoogwater. Een hoge waterstand op zee, een hoge waterafvoer door de rivieren of een combinatie van deze oorzaken. De aanwezige dijken, dammen en stormvloedkeringen beschermen de regio bij hoogwater. De verschillende oorzaken geven een variatie aan mogelijke effecten. Dit gaat van wateroverlast tot aan dijkdoorbraak met veel (dodelijke) slachtoffers. De Veiligheidsregio heeft op basis van het risicoprofiel van de regio een Incidentbestrijdingsplan Hoogwater en Overstromingen opgesteld.

Het Bestrijdingsplan Hoogwater gemeente Gorinchem beschrijft maatregelen die de gemeente Gorinchem neemt bij een verwachting van hoogwater of daadwerkelijk hoogwaterstanden voor het buitendijks gebied in de gemeente. De wijze van communiceren over is afgestemd met team Advies/ communicatie.

¹ Informatie uit het Regionaal Archief Gorinchem

2. Algemene informatie

2.1. Ambtelijke werkgroep hoogwater

Bij het proces hoogwater bestrijding zijn diverse afdelingen van de gemeente Gorinchem betrokken. Om het proces goed te laten verlopen wordt er een werkgroep hoogwater opgezet bestaande uit:

- Adviseur Risicobeheersing en Bevolkingszorg (ARB);
- Beheerder Civiele kunstwerken, beschoeiing en beeldende kunst;
- Medewerker riolering;
- Procesondersteuner buitendienst;
- Projectleider wegbeheer;
- Communicatieadviseur.

Bij verwachtingen van hoogwater stemt de werkgroep de te nemen maatregelen af volgens het Bestrijdingsplan Hoogwater gemeente Gorinchem. De werkgroep coördineert de maatregelen en zorgt voor de op- en afschaling i.s.m. betrokken partners. De ambtelijke werkgroep hoogwater wordt in dit document verder aangehaald als 'werkgroep'.

2.2. Buitendijks gebied

In de gemeente Gorinchem zijn enkele woningen en ondernemers buitendijks gevestigd. Dit zijn de locaties Merwededijk, Waaldijk en Buiten de Waterpoort. De woningen aan de Merwededijk en Waaldijk liggen op het dijklichaam en lopen daardoor weinig tot geen kans op waterschade. De te nemen maatregelen zijn divers en hangen samen met de verschillende hoogwaterstanden. De maatregelen worden beschreven op de volgende hoogwaterstanden.

- Tot 2 meter
- 2 tot 2,5 meter
- 2,5 tot 3 meter
- 3 tot 4 meter
- Meer dan 4 meter

2.3. Verantwoordelijkheden en rollen

In het document 'Handreiking Communicatie over Waterveiligheidsrisico's Buitendijks'² zijn verantwoordelijkheden en rollen beschreven op landelijk, provinciaal, regionaal en lokaal niveau over buitendijks gebied.

2.3.1. Het Rijk

Rijkswaterstaat is niet verantwoordelijk voor de veiligheid buitendijk, maar wel voor het beheer van het hoofdwatersysteem met het oog op de waterveiligheid binnendijks. Rijkswaterstaat zorgt voor de informatie over het hoofdwatersysteem, zoals de actuele en verwachte waterstanden in het buitendijks gebied en over de in de toekomst te verwachten waterstanden op grond van vastgestelde (klimaat) scenario's.

2.3.2. De Provincie

De provincie heeft met betrekking tot waterveiligheid in buitendijks gebied een generieke taak voor de ruimtelijke ordening en ziet toe op de waterschappen en gemeenten. Provincies zijn vrij om nadere invulling te geven aan buitendijks beleid. Afhankelijk van de specifieke regionale omstandigheden hebben de provincies dit in meer of mindere mate ingevuld. Het belang van het integraal meenemen van overstromingsrisico bij ruimtelijke afwegingen in buitendijks gebied worden daarin doorgaans onderstreept.

2.3.3. De Gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor het beoordelen van de veiligheidssituatie, het afwegen van eventuele maatregelen en de communicatie over veiligheid richting inwoners en ondernemers. De

² Handreiking Communicatie over Waterveiligheidsrisico's Buitendijks, Frans Vlieg, Programmadirecteur deelprogramma Nieuwbouw en Herstructurering Deltaprogramma.

gemeente maakt op lokaal niveau afwegingen over buitendijkse ontwikkelingen. Het bestemmingsplan is voor deze ontwikkelingen het in te zetten instrument.

2.3.4. Het Waterschap

Waterschappen hebben geen wettelijke taken voor waterveiligheid buitendijks. Waterschappen zijn wel betrokken bij buitendijkse ontwikkelingen vanuit hun taken voor het beheer van de waterkeringen (veiligheid binnendijks), waterkwaliteit en waterkwantiteit.

2.3.5. De Veiligheidsregio

De veiligheidsregio zijn op grond van de Wet Veiligheidsregio's verplicht om een regionaal risicoprofiel op te stellen. Risico op overstromingen is onderdeel van het regionaal risicoprofiel van de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Op basis van het regionaal risicoprofiel heeft de veiligheidsregio een regionaal beleidsplan, regionaal crisisplan en rampenbestrijdingsplan opgesteld. De genoemde planvorming in 2.5 maakt hier onderdeel van uit.

2.3.6. De gebruiker/eigenaar

Eigenaren en gebruikers van buitendijks gebied zijn zelf verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen die bij hoog water de gevolgen beperken. Naast dat zelf verantwoordelijk zijn voor het treffen van maatregelen hebben zij een eigen risico voor schade door hoog water.

2.4. Meetpunten

Gorinchem ligt aan de rivier Boven-Merwede. Aanvoer van water komt vanuit de rivier De Waal. Primair wordt het meetpunt bij Lobith aangehouden. Het meetpunt bij Lobith geeft een langere termijnverwachting van hoogwaterstanden, waardoor tijdig geprepareerd kan worden op de te verwachte hoogwaterstand. De normale waterstand bij meetpunt Lobith is 8,70 m. De afspraak met het waterschap Rivierenland is dat zij een waarschuwing voor hoogwater uitgeven bij een verwachte hoogwaterstand van 13 meter bij Lobith. De waarschuwing wordt uitgegeven bij de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Bij een waterstand van 14,60 meter zijn maatregelen noodzakelijk om overlast, schade in het buitendijks gebied van Gorinchem te voorkomen. Wanneer het hoogwater bij Lobith is wordt het hoogwater twee dagen later in Gorinchem verwacht. Er is een speling van 48 uur. Voordeel van meetpunt Lobith is dat het meetpunt ook geanalyseerd wordt door waterexperts die ook een verwachting geven en verwerken in een grafiek. Naast meetpunt Lobith wordt meetpunt Vuren gebruikt om de waterstanden te monitoren. Monitoring kan lokaal ook plaats vinden door de waterstanden te volgen via:

[Grote rivieren - Rijkswaterstaat Waterinfo \(rws.nl\)](https://www.rws.nl)

2.5. Zandzakken

Primair levert de gemeente **GEEN** zandzakken aan inwoners en ondernemers woonachtig of gevestigd in buitendijks gebied. De eigenaren/ gebruikers zijn zelf verantwoordelijk om de preventieve maatregelen te nemen. De gemeente Gorinchem beschikt over lege zandzakken en lege Bigbags. Als het hoogwater onverwachts snel op komt of men niet in staat is om maatregelen te nemen (verminderd zelfredzaam) kan de gemeente de eerste zandzakken leveren om de kritieke punten (dorpel deur) af te schermen. Dit geldt alleen voor bewoners van buitendijks gebied en niet voor ondernemers.

De zandzakken worden primair gebruikt om gemeentelijke eigendommen te beschermen tegen hoogwater. De Kiosk op Buiten de Waterpoort is gemeentelijk eigendom en de gemeente heeft dan ook de verplichting om (niet verzekerde) schade aan de eigendommen te voorkomen, dan wel zoveel als mogelijk te beperken.

Er liggen bij de buitendienst **400** kleine zandzakken en **100** bigbags klaar om in geval van nood ingezet te worden. Het vullen van de zakken dient i.s.m. de buitendienst en zandhandelaren plaats te vinden.

2.5.1. Zandzakken waterschap Rivierenland

Het waterschap Rivierenland heeft zandzakken in eigen beheer. Deze worden primair gebruikt ter bescherming van waterkeringen, gemalen en andere eigendommen waar het Waterschap Rivierenland voor verantwoordelijk is. Verstrekking aan inwoners wordt niet gedaan. Dit mede vanwege het enorme gebied waar het Waterschap Rivierenland voor verantwoordelijk is.

2.6. De Linge

De rivier De Linge kan als buffer gebruikt worden om overtollig water af te voeren. Het waterschap Rivierenland is hiervoor aan zet en zal informeren wanneer De Linge als buffer gebruikt gaat worden. De Linge mag tot 3 meter bijgevoerd worden. Dat betekent ook de nodige maatregelen voor ondernemers, maar ook voor enkele bewoners die direct aan De Linge gevestigd zijn. De maatregelen worden nader uitgeschreven in dit plan.

2.7. Gerelateerde planvorming

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft planvorming op het onderwerp hoogwater. Planvorming bestaat uit een Incidentbestrijdingsplan (IBP) en bestuurlijke informatiekaarten (BIK).

- ❖ IBP Hoogwater en overstromingen;
- ❖ BIK Hoogwater
- ❖ BIK Overstromingen

De regionale planvorming ziet op multidisciplinaire samenwerking in de aanpak van overstromingen.

Naast de regionale planvorming is binnen de gemeente Gorinchem ook planvorming op calamiteiten rondom duikers. De lokale planvorming wordt verwerkt in dit document.

2.8. Opschaling

Bij hoogwaterstanden wordt gewerkt met kleurcodes. Afhankelijk van de kleurcode wordt opgeschaald naar de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid en wordt de crisisorganisatie geactiveerd. Bij kleurcode geel wordt een vooraankondiging gedaan bij de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid waarbij diverse functionarissen (ROL, AC-BZ, OvD-BZ, HOVD-B, IM) geïnformeerd worden. Opschaling vanuit de werkgroep vindt plaats door de ARB'er i.o.m. de OvD-Bz.

Verdere opschaling in de GRIP structuur is opgenomen in het Incidentbestrijdingsplan Hoogwater en Overstromingen, opgesteld door de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

2.9. Contactenlijst

In bijlage 6 wordt een contactenlijst opgenomen van contacten die betrokken kunnen zijn in dit proces. De contactenlijst wordt als bijlage opgenomen, zodat deze makkelijk aangepast kan worden wanneer er mutaties plaats vinden. Hierdoor hoeft niet het plan aangepast te worden. Na aanpassing wordt de contactenlijst

3. Hoog water Boven-Merwede

In dit hoofdstuk worden de aandachtspunten en maatregelen beschreven per te verwachten waterstand zoals omschreven in 2.1. Richtlijn voor te nemen maatregelen is dat de verhoogde waterstand 14,60 meter bij meetpunt Lobith gaat bereiken.

3.1. Aandachtspunten en maatregelen tot 2 meter boven NAP

Bij een verhoogde waterstand tot 2 meter boven NAP is de overlast nihil. Het strandje Buiten de Waterpoort zal een verhoogde watergrens tonen, maar is niet dreigend naar bebouwing of infrastructuur. De uiterwaarden zullen deels onderlopen, waardoor de mogelijkheid bestaat dat het gebied minder goed te bewandelen is. Aandachtspunt om verdere te verwachten stijgingen van de waterstand te monitoren.

Maatregelen:

- Rioolpomp Merwededijk 32 uitzetten en putdeksel op kierstand. Dit vindt plaats bij een verhoogde waterstand vanaf 1.89 meter boven NAP. Actie voor de buitendienst op aanwijzing van medewerker Riool.

Werkwijze maatregelen:

- Het waterpeil wordt gemonitord door de medewerker riool.
- Aankondiging door de medewerker riool naar de buitendienst: uitvoeringbuitendienst@gorinchem.nl. Bij spoed via het calamiteitenummer: **06-53966910**
- De buitendienst onderneemt actie en koppelt terug aan medewerker riool.
- Nadat het waterpeil is gezakt wordt door de medewerker riool opdracht gegeven om de rioolpomp weer te activeren. De buitendienst ontvangt deze opdracht en koppelt terug aan de medewerker riool.

3.2. Aandachtspunten en maatregelen 2 tot 2,5 meter boven NAP

Bij een verhoogde waterstand van 2 tot 2,5 meter boven NAP is de overlast nihil. Het strandje Buiten de Waterpoort zal een verdere stijging laten zien van de watergrens. Dit vraagt nog niet om maatregelen rondom Buiten de Waterpoort. De uiterwaarden zullen grotendeels onderlopen, maar daar zijn de uiterwaarden voor bedoeld, het water de ruimte geven. Deze maatregelen starten bij een verhoogde waterstand van 14.60 meter bij Lobith gemeten.

De te nemen maatregelen zijn een aanvulling op de hiervoor ingezette maatregelen

Maatregelen:

- Rioolpomp Merwedelijk 19 uitzetten en putdeksel op kierstand. Dit vindt al plaats bij een verhoogde waterstand vanaf 2.17 meter boven NAP. Actie voor de buitendienst op aanwijzen van medewerker Riool.
- Melding naar buitendienst voor prepareren plaatsen bebording parkeerplaats Buiten de Waterpoort.

Werkwijze Rioolpomp Merwedelijk 19:

- Het waterpeil wordt gemonitord door medewerker Riool.
- Aankondiging door de medewerker riool naar de buitendienst: uitvoeringbuitendienst@gorinchem.nl. Bij spoed via het calamiteitenummer: **06-53966910**
- De buitendienst onderneemt actie en koppelt terug aan medewerker riool.

Werkwijze hoogwater Buiten de Waterpoort:

- Het waterpeil wordt gemonitord door de werkgroep;
- Via uitvoeringbuitendienst@gorinchem.nl wordt de vooraankondiging gedaan om de bebording gereed te maken.
- Terugkoppeling door de buitendienst aan de werkgroep;

3.3. Aandachtspunten en maatregelen 2,5 tot 3 meter boven NAP

Bij een verhoogde waterstand van 2,5 tot 3 meter boven NAP zijn er meerdere aandachtspunten.

De aandachtspunten en te nemen maatregelen zijn een aanvulling op de hiervoor ingezette maatregelen

1. De werkgroep komt bij elkaar.
2. Het strandje Buiten de Waterpoort staat nagenoeg geheel onder water.
3. De watergrens bereikt de parkeerplaats Buiten de Waterpoort.
4. De autosteigers kunnen en mogen niet meer gebruikt worden.
5. De uiterwaarden staan geheel onder water en er kan geen recreatie meer plaats vinden.
6. Informeren burgemeester/directeur door adviseur risicobeheersing en Bevolkingszorg.

Maatregelen:

- Borden/hekken plaatsen met waarschuwingstekst dat er hoog water op komst is op de locatie Buiten de Waterpoort t.h.v. de parkeerplaats.
- Informeren van restauranhouder direct betrokkenen Buiten de Waterpoort.
- Afsluiten van autosteigers.
- Afsluiter Mercon-terrein dichtzetten.
- Informeren van burgemeester/ directeur door adviseur risicobeheersing en Bevolkingszorg.
- Vooraankondiging bij beheerder bollaard- installatie Buiten de Waterpoort i.v.m. afsluiten stroom.
- Vooraankondiging van verwijdering van parkeerautomaten.

Werkwijze maatregelen:

- Melding hoogwater komt vanuit het waterschap Rivierenland bij team stadsbeheer en bij de teammanager van team Buitendienst en per mail op: uitvoeringbuitendienst@gorinchem.nl of;
- Via de Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz) komt de melding vanuit de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) terecht bij de Adviseur Risicobeheersing en Bevolkingszorg (ARB).
- De melding wordt direct gedeeld met de werkgroep;
- De werkgroep zorgt voor:
 - o Het informeren van de burgemeester en gemeentesecretaris;
 - o Het informeren van:
 - Teammanager Riveer,
 - Teammanager Stadsbeheer
 - Teammanager Advies (communicatie)
 - Teammanager Dienstverlening (KCC)
 - o Het informeren van restauranhouder Beachclub Gorinchem;
 - o De plaatsing van bebording/hekken met de waarschuwingstekst van verwachting hoog water door de buitendienst;
 - o De afsluiting van de autosteigers door de buitendienst.
 - De beheerder autosteigers maakt melding bij RWS i.v.m. buiten gebruikstelling autosteigers;
 - o Het dichtzetten van de afsluiter bij het Mercon terrein vanaf een verhoogde waterstand van 2,9 meter boven NAP;
 - o Uitschakelen van gemalen op Mercon terrein;
 - o Plaatsing van berichten op de website door communicatie.
 - o Monitoring van ingezette maatregelen.

Vooraankondigingen:

- De werkgroep maakt een vooraankondiging bij de beheerder bollaard-installatie Buiten de Waterpoort i.v.m. afsluiten stroomvoorziening door team stadsbeheer;
- De werkgroep maakt een vooraankondiging bij team Veiligheid en Toezicht en team Buitendienst voor verwijdering van parkeerautomaten op de parkeerplaats;
- De werkgroep maakt een vooraankondiging bij de buitendienst om te prepareren voor sluiting coupure Dalempoort.

3.4. Aandachtspunten en maatregelen 3 tot 3,5 meter boven NAP.

Bij een verhoogde waterstand van 3 tot 3,5 meter zijn er meerdere aandachtspunten.

De aandachtspunten en te nemen maatregelen zijn een aanvulling op de hiervoor ingezette maatregelen

1. De parkeerplaats Buiten de Waterpoort zal in zijn geheel onder water staan.
2. Het recreatieveld en een groot deel van het evenemententerrein zal onder water staan.
3. De autosteigers zijn niet meer te gebruiken en staan onder water.
4. Het water zal bij de aanlegsteiger van de veerdienst tot op de kade staan.

Maatregelen:

- Parkeerplaats afsluiten met bebording en hekken.
- Verwijderen parkeerautomaten bij de parkeerplaats Buiten de Waterpoort.
- Informeren van gebruikers en eigenaren Buiten de Waterpoort.
- Informeren bezoekers/ reizigers veerdienst.
- Informeren burgemeester/ gemeentesecretaris
- Sluiten Dalempoort op aangeven van Waterschap Rivierenland.

Werkwijze maatregelen:

- De werkgroep zorgt voor:
 - o Het informeren van burgemeester en gemeentesecretaris;
 - o De plaatsing van borden/hekken met waarschuwingstekst met de verwachting van hoogwater door de buitendienst/ afsluiten van de parkeerplaats;
 - o Contactlegging door Team Veiligheid & Toezicht met eigenaren van geparkeerde voertuigen en indien nodig slepen zij voertuigen i.s.m. Logicx van de parkeerplaats weg in het kader van zaakwaarneming;
 - o Uitschakeling van de bollard-installatie door de beheerder van de bollard-installatie;
 - o Verwijdering van de parkeerautomaat door de buitendienst i.o.m. team Veiligheid & Toezicht;
 - o Het informeren van bewoners Buiten de Waterpoort 5;
 - o Afstemming met Riveer over het informeren van de reizigers op hun eigen informatiekkanalen over de dienstregeling veerdienst;
 - o Sluiting van de coupure Dalempoort, op advies van het Waterschap Rivierenland, door de buitendienst volgens de voorgeschreven instructie. De melding komt vanuit het waterschap bij de werkgroep binnen;
 - o Plaatsing van berichten op de website door communicatie;
 - o Monitoring van ingezette maatregelen.

Hoogwater tijdens evenementenseizoen:

- De werkgroep zorgt dat bij signalen van hoogwater tijdens het evenementenseizoen de burgemeester tijdig geïnformeerd wordt. Wanneer de waterstand bereikt wordt in het evenementenseizoen en er daadwerkelijk evenementen gepland zijn op het evenemententerrein Buiten de Waterpoort dient er bestuurlijk overleg plaats te vinden met de burgemeester, organisatie van het evenement en adviseurs of doorgang van het evenement kan plaats vinden. Een bestuurlijk kernteam dient opgeroepen te worden om de besluitvorming plaats te laten vinden. Daarbij kunnen liaisons van diverse organisaties uitgenodigd worden ter advisering. (Politie, ROL, Waterschap enz.)

3.5. Aandachtspunten en maatregelen bij 3,5 tot 4 meter boven NAP

Bij een verhoogde waterstand van 3,5 tot 4 meter zijn er meerdere aandachtspunten.

De aandachtspunten en te nemen maatregelen zijn een aanvulling op de hiervoor ingezette maatregelen

1. De coupure Dalempoort is gesloten op aanwijzing van het Waterschap Rivierenland
2. De E-kast naast de Kiosk Buiten de Waterpoort loopt verhoogd risico om onder water te komen staan.
3. De rioolkast Buiten de Waterpoort loopt risico om onder water te komen staan.
4. De kade voor de veerdienst staat onder water.
5. De velden buiten de Waterpoort staan geheel onder water.
6. De camperplaats komt onder water te staan.
7. Het jachthaventerrein komt grotendeels onder water te staan.
8. Bedrijventerreinen aan de Nieuwe Wolpherensedijk lopen risico op wateroverlast.

Maatregelen:

- De beheerder van de E-kast zorgt voor tijdig afsluiten van stroom.
- De beheerder van de rioolkast Buiten de Waterpoort zorgt voor tijdige afsluiting van de rioolkast.
- Gebruikers van de camperplaats worden door de eigenaar i.s.m. medewerkers van Team Veiligheid & Toezicht verzocht het gebied met de camper te verlaten.
- De eigenaar van de jachthaven informeert de gebruikers van de jachthaven over de te nemen maatregelen.
- Communicatie over maatregelen door team communicatie

Werkwijze maatregelen:

- De werkgroep zorgt voor:
 - o Het informeren van burgemeester en gemeentesecretaris;
 - o Dat de E-kast uitgeschakeld wordt door de beheerder;
 - o De plaatsing van zandzakken door de buitendienst rond de E-kast als dit nodig wordt geacht;
 - o Uitschakeling van de rioolkast Buiten de Waterpoort door de medewerker riool;
 - o Contactlegging door medewerkers van Team Veiligheid & Toezicht met de eigenaar van de camperplaats om deze leeg te maken van camperaars.
 - De eigenaar van de camperplaats is zelf verantwoordelijk om de nodige maatregelen te treffen voor de camperplaats.
 - o Afstemming met Riveer over dienstregeling;
 - o Overleg met afdeling vastgoed en de uitbater van de Kiosk Buiten de Waterpoort om zandzakken te plaatsen voor de ingang van de Kiosk/ wachthuisje. Indien nodig worden er zandzakken geplaatst door de buitendienst i.v.m. eigendom pand Kiosk;
 - o Plaatsing van berichten op de website door communicatie;
 - o Informeren van de bedrijven aan de Nieuwe Wolpherensedijk i.v.m. de verwachting van hoogwater door het versturen van brieven. De brieven worden opgesteld door de werkgroep i.s.m. communicatie;
 - o Monitoring van ingezette maatregelen.

3.6. Aandachtspunten en maatregelen bij meer dan 4 meter boven NAP

Bij een verhoogde waterstand van 3,5 tot 4 meter zijn er meerdere aandachtspunten.

De aandachtspunten en te nemen maatregelen zijn een aanvulling op de hiervoor ingezette maatregelen

1. De watergrens komt tot aan de Kiosk/ wachthuisje
2. De watergrens komt voorbij de Beachclub Gorinchem en de woning Buiten de Waterpoort 5
3. De kade bij de veerdienst staat geheel onder water.
4. Buiten de waterpoort is beperkt bereikbaar.
5. Diverse rioolkasten en een zendmast dreigen onder water te komen te staan.
6. Mogelijke opschaling naar de crisisorganisatie.

Maatregelen:

- Voorkomen van waterschade aan de Kiosk/ wachthuisje
- Voorbereidingen treffen voor afsluiting Buiten de Waterpoort.
- Voorbereidingen treffen van sluiting Coupure 't Eind.
- Informeren van uitbater Stoute Karel.

Werkwijze maatregelen:

- De werkgroep zorgt voor:
 - o Het informeren van burgemeester en gemeentesecretaris;
 - o Overleg met afdeling vastgoed en de uitbater van de Kiosk om het pand te omringen met zandzakken om het pand te beschermen;
 - o Het gereedmaken van zandzakken door de buitendienst om bij de Kiosk te plaatsen;
 - o Het informeren van de uitbater van Stoute Karel door fysiek contact met de uitbater;
 - o Bestuurlijk overleg t.b.v. afsluiten Buiten de Waterpoort voor verkeer;
 - o Afstemming met Riveer over afsluiten Buiten de Waterpoort;
 - o Afstemming communicatie gemeente en Waterschap Rivierenland i.v.m. afsluiten coupure 't Eind;
 - o Afsluiten van rioolkasten en E-kasten door de beheerders;
 - o In kaart brengen gevaren voor de zendmast met de eigenaar/beheerder;
 - o Plaatsing van berichten op de website door communicatie;
 - o Monitoring van de ingezette maatregelen;
 - o Overleg over opschaling naar de crisisorganisatie/ VRZHZ.

3.7 Afbouw maatregelen

De werkgroep zorgt in overleg met het waterschap Rivierenland voor de afbouw van de ingezette maatregelen door het monitoren van de waterstand.

Werkwijze afbouw:

- De werkgroep zorgt voor:
 - o Het coördineren van de afbouw van de ingezette maatregelen;
 - o Het informeren van burgemeester en gemeentesecretaris;
 - o Het coördineren van informeren van betrokken partijen;
 - o Het coördineren van de opruimwerkzaamheden waarvoor de gemeente verantwoording draagt;
 - o Het afstemmen van opruimwerkzaamheden met het waterschap Rivierenland en overige partners binnen de gemeentegrenzen;
 - o Het in beeld brengen van schade en herstelwerkzaamheden;
 - o Plaatsing van berichten op de website door communicatie;
 - o Een evaluatie indien nodig.

4. Hoog water in de Linge

In dit hoofdstuk worden aandachtspunten en maatregelen beschreven bij hoog waterstand in de Linge. De Linge is een rivier die loopt vanaf Doornenburg tot aan Gorinchem en mondt uit in de Boven-Merwede. Voor de Linge geldt een Streefpeilenplan Lingesysteem. Onderdeel van het Lingesysteem is het Kanaal van Steenenhoek, de Zouweboezem en het Merwedekanaal³. De Linge heeft drie functies in en om het Streefpeilenplan Lingesysteem.

- Wateraanvoer naar en waterafvoer vanuit het regionale systeem;
- Berging van water uit het regionale watersysteem;
- Deïndunatie van water na een dijkdoorbraak in dijkkring 43.

De Linge is in beheer bij waterschap Rivierenland.

4.1. Wateraanvoer van de Linge⁴

De Linge begint bij Doornenburg waar water ingelaten kan worden vanuit het Pannerdensch-kanaal. Vervolgens stroomt de Linge door de Over- en Neder-Betuwe richting Tiel. De Linge is in dit deel gekanaliseerd en is de centrale ader voor aan- en afvoer van water. De Linge wordt gebruikt om bij lage waterstanden in de rivieren water aan te voeren in het achterland. Dit ter voorkoming van wegzijging (polderwater loopt ondergronds weg in de rivier) en ter compensatie van de verdamping. In het voorjaar wordt de wateraanvoer in de Linge gebruikt ter voorkoming van nachtvorstschade in de fruitteelt. De mogelijkheden van aanvoer zijn echter afhankelijk van het peil van de rivieren waaruit het water moet worden aangevoerd.

4.2. Waterafvoer van de Linge

De Linge heeft een belangrijke functie in de afvoer van water. De waterafvoer wordt bepaald door neerslag en in de winter ook door kwel dat ontstaat bij hoge waterstanden in de rivieren. Kwel in combinatie met neerslag kan voor zeer hoge afvoeren op de Linge zorgen. Het Lingesysteem voert het water via het kanaal van Steenenhoek bij Hardinxveld-Giessendam af op de Beneden-Merwede. Bij hoge rivierwaterstanden wordt het water uitgemalen door het Kolffgemaal. Bij grote hoeveelheden water wordt er ook water afgevoerd bij het Kuijkgemaal en het Van Beuningengemaal.

4.3. Berging van water

Naast de aan- en afvoerfunctie heeft de Linge ook een belangrijke regionale bergingsfunctie/boezemfunctie. De bergingsfunctie/boezemfunctie wil zeggen dat bij extreme neerslag hier water van het omliggende gebied kan worden geborgen. In de Beneden-Linge (gedeelte waar Gorinchem onder valt) bevinden zich met name de bergingsmogelijkheden. De bergingsfunctie van de Linge is bepaald tot maximaal NAP+3 meter en van het Kanaal van Steenenhoek is bepaald op maximaal NAP+2,44 meter.

4.4. Deïndunatie van water na een dijkdoorbraak dijkkring 43

De Linge heeft ook een functie voor de afvoer van water na een dijkdoorbraak in dijkkring 43. Vanaf een inundatieniveau (overstromingsniveau) van NAP=3 meter krijgt de Linge een deïndunatiefunctie.

³ www.waterschaprivierenland.nl/streefpeilenplan-Lingesysteem

⁴ Lingesysteem, toelichting op het Streefpeilenplan. Witteveen+Bos TL268-1/17-012646

4.5. Aandachtspunten en maatregelen Linge.

Het waterschap Riviereland zorgt voor waterpeilbeheer in de Linge. In de Linge zijn de volgende aandachtspunten bij een verwachte verhoging van de waterstanden.

1. Bij een waterpeil van NAP+1,26 meter in het Merwedekanaal sluit de sluis bij Arkel;
2. Bij een waterpeil van NAP+1,26 meter in het Merwedekanaal wordt de Kanaalsluis in Gorinchem geknepen;
3. Bij het knijpen van de Kanaalsluis treedt ook de boezemfunctie van de Linge in werking;
4. De boezemfunctie van de Linge is tot maximaal NAP+3 meter bepaald;
5. De boezemfunctie van het kanaal van Steenenhoek is tot maximaal NAP+2,44 bepaald;

Werkwijze maatregelen:

- De werkgroep zorgt voor:
 - o Informeren van burgemeester en gemeentesecretaris;
 - o Afstemming met waterschap over boezemfunctie en verwachte verhoogde waterstand;
 - o Plaatsen van berichten op de website door communicatie;
 - o Informeren van bewoners buitendijks aan de Linge (overzicht panden);
 - o Informeren van bewoners woonboten kanaal van Steenenhoek en Paardewater;
 - o Sluiten van Lingehaven;
 - o Afsluiten van verdeelkasten in Lingehaven;
 - o Afsluiten andere stroomkasten langs de Linge.

5. Q&A Hoogwater KCC

- Vraag: Wanneer is het hoog water?
Antwoord: Dit bepaalt het Waterschap Rivierenland. Dit is meestal rond een waterstand van 14.60 meter boven NAP, gemeten bij Lobith.
- Vraag: Hoe wordt bekend gemaakt dat het hoog water is?
Antwoord: Het waterschap Rivierenland en de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid informeren daarover via hun nieuwsberichten op de website.
www.waterschaprivierenland.nl www.zhzveilig.nl
- Vraag: Wat doet de gemeente met hoog water?
Antwoord: Samen met het waterschap Rivierenland treft de gemeente verschillende maatregelen.
Het waterschap:
 - Sluit de coupures bij het Dalempoortje en bij 't Eind.
De gemeente:
 - Plaats borden en afzettingen rondom de locatie Buiten de Waterpoort
 - Sluit en verwijdert parkeerautomaten rondom locatie Buiten de Waterpoort
 - Informeert bewoners en ondernemers rondom locatie Buiten de Waterpoort
- Vraag: Wanneer worden maatregelen getroffen?
Antwoord: Dat hangt van de waterstand af.
- Vraag: Levert de gemeente zandzakken?
Antwoord: Nee, de gemeente levert geen zandzakken.
- Vraag: Moet ik mij zorgen maken?
Antwoord: Nee, dat hoeft niet. Hoge waterstanden komen vaker voor en het waterschap kan deze goed voorspellen. Daardoor wordt de gemeente en de Veerdienst tijdig op de hoogte gebracht zodat eventuele maatregelen getroffen kunnen worden.
- Vraag: Vaart de veerdienst nog?
Antwoord: Voor actuele dienstregeling kunt u het beste kijken op de website van de veerdienst.
www.riveer.nl.
- Vraag: Wat kan ik zelf doen?
Antwoord: De actualiteiten rondom het hoge water kunt u volgen via de website van het Waterschap Rivierenland of de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.
www.waterschaprivierenland.nl www.zhzveilig.nl
- Vraag: Kan ik mij voorbereiden op hoogwater?
Antwoord: Woont u buitendijks, dan kunt voorbereidingen treffen door voldoende zandzakken op voorraad te leggen of voorbereidingen treffen tot het plaatsten van waterschotten. Op internet zijn veel tips te vinden hoe zandzakken te gebruiken.

Verdere informatie kunt u vinden op:
www.zhzveilig.nl/hoogwater www.zhzveilig.nl/wat-te-doen-bij/overstromingen.

www.denkvooruit.nl/bereid-je-voor

6. Bijlagen

1. Contactenlijst
2. Hoogtekaart Buiten de Waterpoort.
3. Puthoogte Merwededijk 32
4. Puthoogte Merwededijk 19
5. Afsluiter en gemalen Mercon terrein
6. Calamiteitenplan duiker Merwedekanaal

Bijlage 1: Contactenlijst.

Ambtelijke werkgroep hoogwater			
Functie	Naam	Mail	Telefoon
ARB	Sietse de Ruiters	s.d.ruiters@gorinchem.nl	06-11417972
Beheerder Civiele kunstwerken, beschoeiing	Mark van Delft	m.v.delft@gorinchem.nl	06-50039760
Medewerker riolering	Richard Schreuders	r.schreuders@gorinchem.nl	06-53162501
Procesondersteuner buitendienst	Ronald van Beek	r.beekvan@gorinchem.nl	06-50194236
Projectleider wegbeheer	Richard Vermeulen	r.vermeulen@gorinchem.nl	06-11841646
Communicatieadviseur	Inge van der Riet	i.v.d.riet@gorinchem.nl	06-52358614

Overige contacten			
Organisatie	Naam	Mail	Telefoon
Officier van Dienst Bevolkingszorg Alblasserwaard	VRZHZ		085-0877308
Algemeen-Commandant Bevolkingszorg VRZHZ	VRZHZ		085-0877284
Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	VRZHZ		088-6365000
Gemeente Gorinchem	Calamiteitendienst	uitvoeringbuitendienst@gorinchem.nl	0183-659658 06-53966910
Waterschap Rivierenland	Calamiteitennummer	info@wsrl.nl	0344-649090 0344-649638
Bestuur Gorinchem	Piketnummer Crises/rampen		085-0877289